

մետրապոլիտան Անտոնիանը և նախկին թարգմանիչ Ե. Այն: Հանձնաժողովը մ'ալ կարգած է որպէս զի կրօնական ատենան մը կազմելու միջոցներուն վրայ խորհի, որոյ պաշտօնը պիտի ըլլայ կրօնական վարդապետութեանց և կարգադրութեանց նկատմամբ վճիռ տալ: Ա. Երջապէս Անտոնիանը Վրչէն սոյնին եպիսկոպոսական պաշտօնէ կոչուող հաստատեց:»

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Արիտան գրուած նամակ մը կը ծանուցանէ թէ բայց ՚ի սուսական նաւերէն ուրիշ ամեն տէրութեանց նաւերուն հրաման եկեր է իրենց կառավարութիւններէն որ Արիտան ընտանիք փոխադրելն առ այժմ գործեցնեն:

Ի ա թիւրքի լրագիրն իր երեկուան թուոյն մէջ տուաւ կը հանէ Լեւոնի շէրլուի տուած այն լուրը թէ Սերիկոյ ազգային ժողովն իշխանին ուղերձ մը ներկայացնելով ծանուցեր է որ իր հայրենակցաց սպանութեան և իր սուղարք եղբարց նահատակութեան ձայներուն չկրնար այլ ևս անտարբեր հանդիսատես ըլլալ:

Մայրաքաղաքին նորընտիր անդիսական դեպիտատ Ա. Լիւթի Ա. Լեւոն հասած ատեն, իր այն տեղի պաշտօնակից լրագրող Արտակիս կոչուելը մը տուեր է որ ներկայ դատուեր են օստանեան դեսպան Հայտար Եփեսան և Եւստրիոյ պաշտօնակից զըլու Ա. Տը Պետիս: Ա. Լիւթի Ա. Լեւոնայի սուսական դեսպան Ստաքելիքի կոմսին հետ ալ խօսակցելով, այս վերջինը խիստ զբաղուած ծանուցեր է թէ Ռուսիս անմիջամտութեան քաղաքականութենէ չպիտի բաժնուի Երևելեան գործոց մէջ: Ա. Տը Պետիս ալ Ա. Լիւթիին հետ մանաւոր տեսակցութիւն մը ըրեր է, և ինչպէս կերելի, ծանուցեր է թէ Եւստրիոս իր արևելեան քաղաքականութիւնը չպիտի փոխէ, որուն բոլորովն սահմանադրական և Ենդրոյ համաձայն ըլլան յայտնի է:

ՀԵՌԱՅԻՄԱՆՈՒՐՔ

Յիօրէնց 23 հոկտ. Կարիպալտի Ծովինո հասաւ, և անկէջ անդին երթան արդիւնեցաւ իրեն: Կառավարութեան նոր պաշտօնակցները կազմուեցան, Չիպրիսի դորապետ, նախագահ, պաշտօնակց արտաքին և պատերազմական գործոց:

Տիրանոս դորապետ, պաշտօնակց ներքին գործոց: Վիլիամի, գաղափարական գործոց: Քորթիսթի, հասարակային շինութեան գործերի, և երևակայ:

Փարիզ 23 հոկտ. Աւստրիոյ կայսրը Փարիզ հասաւ, Գաղղիացոց կայսրը, Կաթոլիկ և Ս. Մարտինիանները, դեսպանները, տէրութեան նախարարներն և բարձրաստիճան պաշտօնատարները զինքը զիմաւորելով ընդունեցին:

Յրանչիկոս Յովսէփ կայսրն իր անցած ճանապարհներուն վրայ եռանդալին համակրութեամբ ողջունեցաւ ժողովրդէն:

Փարիզ 24 հոկտ. Բաթրի կըսէ թէ Թիւրքիի արքունիքը մեծ տէրութեանց ուղարկութիւնը պիտի հրաւիրէ իտալիոյ վերջին գէպըրուն վրայ, և զի սպանաժողով մը գումարելով Եւրոպայի խաղաղութիւնը վրձնելիք տագնապ մը վերադարձին առաջըն առնելու միջոցները պիտի փնտռէ: Ամեն տէրութիւնները շահաւոր պիտի երնեն այնպիսի լուծում մը գտնելով, որ կրօնից շահերուն գոհացուցիչ և եւրոպական հաւասարակշռութիւնը վրձնելիք գէպըրուն գէմ երաշխաւորիչ ըլլայ:

Պէկրաս. — Պէկրասէն կը գրեն թէ կառավարութիւնն ընդդիմադիր մասին գէմ միջոցներ ձեռք պիտի առնու:

Փարիզ 24 հոկտ. Երէկ Օրէրային մէջ Աւստրիոյ կայսրը

եռանդուն կեցցէներով ընդունուեցաւ: Մարտիկա 22 հոկտ. Մէսաժըրի չորհուրէ հասաւ, Ծորեն, զինքը հաստատուն են: խոզակ դարձեալ կուզուի: բարբ, հունա, մորթ, թոյլ են և գործ չկայ:

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

Յառաջիկայ ուրբաթ օրն Ռիչհանուր ժողով պիտի հրաւիրուի քանի մը կարևոր առաջարկութեանց համար՝ որոնք խառն ժողովն ազգային և քաղաքական պիտի ներկայացնեն:

Սեր իմացածին նայելով, խառն ժողովը մէկ կողմէն վերաքննեալ սահմանադրութիւնը Բ. Գոնէն ստանալու ջանացած ժամանակ, միւս կողմէն կը խորհի ազգային երկնական վիճակն սպասելով գրութեան մը մէջ զինքը որպէս զի սահմանադրութեան վերահաստատութեան ետեւ գալիք վարչութիւնն երկնական ձանձորի հոգերէն պատ մնալով կարող ըլլայ իր պաշտօնն արժանապէս կատարել, սահմանադրութիւնը գործարկել, և ազգին անդորրութեան ու յառաջիկայութեան նպատակով խորհուրդներով զբաղել, փոխանակ հիւանդանոցին և Պատրիարքարանին հացը, միտք, գործակալաց ամասկանը, հին և նոր պարտքերը մը տածելու և անոնց հոգեբան զբաղելու: Մէկ խօսքով, խառն ժողովը կը ջանայ ազգային արոց խնդիր միանգամ ընդ միշտ լուծել, խնդիր մը որ նախորդ սահմանադրական վարչութեան օրով երկու տարի վիճուեցաւ, քաջքուեցաւ, դանազան կապարներու մէջ մտաւ ելաւ, երեսփոխանութիւնը ձանձրացաւ, վարչութիւնը տարացուց և վերջապէս սահմանադրութիւնը ժամանակէն առաջ և բուն կերպիւ վերաքննուեցան ներքալիւր մասամբ իւրը առիթ տուաւ:

Խառն ժողովն իր երկամեայ պաշտօնակարութեան մէջ, վարչական նաւուն առջև արձանացած այս ժողովն միշտ զարնուելով զայն ստապելու միջոց մը խորհած է, որ յառաջիկայ ուրբաթ օրն ազգային Երեսփոխանական ժողովը որոշմանը ներկայացնելիք առաջարկութեանց ծրագրին առաջին մասը կը կազմէ:

Միջխառն ճշմարտութիւն մ'է որ մեր բարեսէր ազգային իրենց լուծման չեն զրնար երկեղեցւոյ, դպրոցի, հիւանդանոցի, վարձարեցի և այլ ազգային հաստատութեանց և պիտոյից, մանաւանդ երբ գրանան և վտանգ ըլլան թէ իրենց տուած նուէրներն ուղղակի իրենց նպատակին կը հասնին: Չկայ հայ մը, չկայ և ոչ իսկ աղքատ մը որ չարաթըր գոնէ քառասուն փարայ երկեղեցւոյ և աղքատի չտայ: չկայ և չկրնար գրտնուիլ հայ մը՝ որ շտապթըր գոնէ տասն փարայ իւր ազգին համար չտայ՝ երբ որ կանոնաւոր կերպիւ իրմէ ուղղելու պատշաճ եղանակ մը գտնուի:

Բայց ո՞րն է այն պատշաճ միջոցը կամ եղանակը՝ որով ազգին ամեն անհասնելիք ամենաթեթիւ և հանգանակութիւն մը կարենայ հաւաքուիլ, հանգանակութիւն մը՝ որ ժողովրդեան թըւոյն նայելով միլիոնաւոր գումարի կը հասնի: Ռուսիան գէտարութիւնը կամ արդիւր ժողովրդեան կողմէն չէ, այլ հաւաքման կողմէն կամ միջոցի պահանջութեան: Միւս և հիմա մանաւանդ վերջին տարիներս շատ անգամ յուզուած է այս խնդիրը, բայց չէ կըրցած լուծուիլ: ո՞վ հաւաքէ, ի՞նչպէս հաւաքէ: այս երկու հարցմանց առջև ամենէն հնարաւոր խնդիրը կը կուգուէին կը մնային: Եւրոպայի հաշիւը իրատ գիւրբն է: Եթէ Տաճկաստանի մէջ ըլլան նախկին երեք միլիոն հայոց մէկ միլիոնէն շարաթըր 10 տարի փարայ հաւաքը

ուր, տարին 25000 քտակ կընէ, եթէ 5 տարի փարայ հաւաքուի, 125000 քտակ կընէ: արքարե սքանչելի բան, և մէկն ալ չզգանար տալ, որովհետեւ շարաթըր հինգ կամ տասն փարայ է: բայց ի՞նչպէս հաւաքելու է:

Ե՛հա այս հարցման պատասխան մը՝ այսինքն հաւաքման գիւրբն եղանակ մը խորհած է խառն ժողովը և Ռիչհանուր ժողովոյն պիտի ներկայացնեն:

Յայտնի է որ ամեն հայ տարեկան տուրք մը կը վճարէ տէրութեան: Խառն ժողովը մտածել է, որ եթէ իւրաքանչիւր որ տէրութեան տուրքին հետ 40 փարայ ալ ազգին համար վճարէ, ազգային արոց խնդիրը կը լուծուի: Օրինակի համար երթալիքով որ դաւառի մը մէջ 10000 հայ կայորք տէրութեան 200000 դուրուշ այսինքն 20 տարի դուրուշ տուրք կը վճարեն, մասնը 40 տարի փարայ ալ ազգին համար տարով 21 տարի դուրուշ կամ 210000 դուրուշ վճարեն, և այսպէս ամեն դաւառաց մէջ զանուած հայոց վճարելիք տարեկան մէկ դուրուշ արոց համարուան ինչ որ ըլլայ, տէրութեան գանձէն Պատրիարքարան զրկուի Պամ թէ, երթալիքով որ հայոց ազգը տարին 100 միլիոն դուրուշ տուրք կը վճարէ տէրութեան, երկու միլիոն ալ այսինքն հարկերն երկու տարի ալ ազգին համար վճարէ, որով՝ եթէ Տաճկաստանի հայոց թիւն երեք միլիոն հաշուելիք՝ մարդ զուրկ տարին 261/2 փարայ կի յայ, որ ամենաչնչն բան է, բայց կերտնական մտուկը երկու միլիոն դուրուշը գումար մը կը մտնէ:

Ե՛ս է ա՛հա մեր իմացածին նայելով՝ խառն ժողովը ներկայացնելիք հանգանակութեան ծրագրին սկզբունքը, որուն մէջ Վ. Պոլոյն հայ ժողովուրդն ալ իր արժանաւոր մասը պիտի ունենայ, թէ և տարբեր կրօնակաւ, զոր նորմալ խորհած և պատրաստած է եղեր խառն ժողովը:

Ար մնայ հասկնալ թէ կեդրոնական Վ. արշալիւնն այս արոց գումարն ի՞նչ բանի պիտի գործածէ:

Բայ մեր կարծեաց, այս գումարը չորս մասի բաժնուելով՝ չորս տեսակ ամենակարևոր պիտոյից կրնայ գործածուիլ: 1. Արքունական ծախսոց բայը գոցելու: 2. Ազգային պարտքը տարուէ տարի փճացնելու: 3. Ազգային գաղտնաբանութեան ծախսման և քաղաքականութեան միջոցներու, այսինքն ազգային ակադեմիա մը հաստատելու, ուսումնական միջոցներ (քօնքու) սահմանելու, կարօտեալ վարժարանաց նպատակելու, ծեւրացեալ և աղքատ վարժարանաց թուշակ կապելու, և այլն, և այլն: 4. Պաւառաց առաջնորդութիւնները Վ. Լայեթիներու նոր գրութեան համեմատ բարեկարգելով՝ իւրաքանչիւրի կարելուցնելու և արժանաւարութեանը համեմատ պատշաճ ամսականներ կապելու, որպէս զի առաջնորդներն ստակ վաստակելու հոգէն ազատ ըլլալով, անշահասիրտար անկախ ուղղով և անխորաբար հասարակաց օգտին միայն աշխատին, և ոչ թէ մտքացնելու պէս ժողովրդեան ձեռքը նայելով՝ հարուստին կամ շատ ստակ տուողին կամախտար սպասուոր և գերի ըլլան, աղքատն արհամարհեն և որբն ու այրին իրաւունքն անտես ընեն: Եւրոպայի մէկ տեղ կարենան նաեւ ազգին և իրենց Ս. աստիճանին պատիւը պահպանել տէրութեան ու օտարաց առջև, և ազգն ու արժանապէս ներկայացնել, որով՝ իրենց յարգի և անհամեմել ըլլան և ազգին ալ անպատուութիւն չըրեն, ինչպէս որ գէթալը զարար օրինակները պահաս չեն:»

(*) Առաջնորդներ և միջուկ իսկ արքեպիսկոպոսներ զիսնքը որ իրիկունները փոքրերն կշտացնելու համար մէկուն կամ միւսին դուրս կերթան կը գործեն և ճաշակից ըլլալ կը խնդրեն:

Առաջնորդներուն այսպէս ազգին կողմէն թոշակաւորուելն ետեւ պէտք է դարձնել գաւառաց մէջ միւրաթեան թաղման և հարսանեաց առթիւ և ուրիշ պատճառներով առաջնորդներուն վճարուած անհրաժեշտ տուրքերը, որք կերպ կերպ զեղծմանց առիթ են: Պաւառաց ժողովուրդները պէտք է դիտարկել թէ ասորին մէկ անգամ ազգին համար տնտեսափոքր տուրք մը վճարելով՝ սպաս ազատ պիտի ըլլան առաջնորդական տուրքերէն որք շատ սուղ կը նրսալին իրենց, ՚ի բայց առեալ այն հոգեւորական նուէրները, ինչպէս են պաւարագոցը և հարանիքի կամ նիջեցելոյ յուզարկաւորութեան հրաւիրելով տրուած նուէրները որք կամաւոր են, այսինքն տուողին կամքէն միայն կախեալ են:

Տարակոյտ չկայ որ եթէ ժողովուրդը Սահմանադրութեան վերահաստատութեան հետ այս աղբօգուտ և շահաւետ անօրէնութեանց արդիւնքն ալ չեւաղհետեւ տեսնէ, սիրով և անտարուշ իր լուծման կը նուիրէ:

Խառն ժողովը ծրագրած երկրորդ առաջարկութիւնն է՝ բանիքուն երկերցականներու և մանաւանդ առաջնորդներու պահատութեան անմիջական գարման մը տանիլ, և այս գարմանը խորհած ու պատրաստած ըլլալով՝ Ռիչհանուր ժողովը հաւանութեան պիտի ներկայացնէ:

Իս վերջոյ, խառն ժողովը գաւառաց մէջ ազգային վարչական գործոց խառնաշփոթ և անկարգ վիճակը նկատելով, որ առաջնորդաց մեծ մասին իրենց պարտքն ու իրաւունքը չձանչելին յառաջ կուգայ և որուն վտար զբժարաբար ժողովրդին վրայ կի յայ, խորհեր է ընդհանուր հրահանգ մը շեղնել առաջնորդաց համար, որպէս զի ազգային վարչական գործոց մէջ զայն իրիւ կանոն և ուղեցոյց աչքերուն անջը անհնարով՝ ըստ այնմ իրենց ընթացքն ուղղեն, և սխալները չընեն:

Ե՛ս հրահանգն ալ նորմալ պատրաստուած ըլլալով՝ Ռիչհանուր ժողովը պիտի ներկայացուի:

Ինչպէս որ կը տեսնուի, այս երեք առաջարկութիւններն ալ կենսական կարևորութիւն մ'ունեն ազգին համար, և եթէ՛ ինչպէս որ բազմալեւ՝ առաջնորդներ նպատակներուն հասնելու քաւարան և յարմար գաղտնաբանութիւններու ու գործարկին, մեծ բարքը կը իրենց ազգին, և հետեւաբար խառն ժողովը ալ անխառն իրաւունք մը կ'ստանայ ընդհանուր ազգին շնորհակալեաց վրայ:

Ռուսիան սպասելը ուրբաթ առաւր Ռիչհանուր ժողովին:

ՄՐՕՅԱՆ ԽՆԻՐԸ

Պատմաճեան Պարապետի աղջկան հետ սպորինարայ ամուսնայեալ կրկնակին Մրօյեան Յակոբն այս չարեքշարթի օրը Ս. Պատրիարքին ներկայանալով յայտնել է թէ ըրած օրինականացութեանը վրայ զըջալով Պատմաճեան օրիորդն արձակել է, և յանձնառութիւնը վերադարձնել ընդունելով: Եթէ մտրուի վերադարձ հաղար հինգ հարիւրական դուրուշ և ամսականներ նախաճիւղ վճարելով:

Թէ և ծանծաղամիտ կամ շահախնդիր թերթ մը իւր ստանձնած ձախող փաստին պաշտպանութեան համար ասանկով ամեն բան ընցած կը համարի և անհամ զովեաներով կրկնակին Յակոբն արգարացնելու կը ձգէ, սակայն արգարութիւնն ու անպատարապահութիւնը կը հարցնեն թէ արդեօք կրնայ այսպիսի լոկ զըջում մը օրինաւոր ըլլալ և գործը վերջացնելու ստակ գէշ չըլլար այս կետիս վրայ քիչ մը խորհրածել, որպէս զի ինչպիսի անմեկերով պարզուի:

Ես և առաջ, ինչպէս կրօնական

նոյնպէս ալ աշխարհային դատերու մէջ լոյ զըջմամբ յանցանք մը չկրնար քաւուել, և ասոր համար պայմաններ պէտք են. Օգոստոսը պէտք է ամենէն առաջ կամաւոր ճշմարիտ և ապաշխարութեան հետ ընկերացած ըլլայ. բայց Սրբեանի պարագային մէջ եղելով իւր բուրրովն ասոր հառախառակն է. վասն զի ոչ միայն բանադրանքէն անմիջապէս ետքը զըջալով իր առած ապօրինաւոր կինը չէ արձակած, այլ և ի սկզբանէ բանադրանքն աչքն առնելով և զայն բանի տեղ չընկելով, մանաւանդ թէ իր հարստութեանը վտառահանալով այս մեծ գայթակարութեան օրինակը տալու յանդիման է. Սրբեան կը կարծէր թէ միայն, եկեղեցական պատիժ պիտի կրէր, քաղաքային իշխանութիւնն իր վրայ անգոր պիտի գտնուէր, և իր Որոս հըպատակ ըլլալն ալ աւելի ապահովութիւն տուած կերէր իրեն. Բայց իր հաշիւները լրարովին վտառ երան. Որոսի պիտի գտնուէր, փոխանակ օրինականը պայտապանելու, ամենէն զորաւոր միջոցն եղաւ զայն խտու պատժելու և օրէնքը լրացնելու, վասն զի ինչպէս ամեն քրիստոնէս պէտք թեանց նոյնպէս և Որոսի մէջ կրնան ընդունիլ թիւեր ծանր պատժներու ենթակայ է. Ուրեմն Սրբեան Գահորը պատժէն վախճալով զըջում մը յայտարարեց. Կարգուած է. բայց այնպիսի հեղեղական եղանակաւ, որ մինչև երեքշաբթի օրը, այսինքն Ս. Պատրիարքին ներկայանալէն օր մ'առաջ իր ապօրինաւոր կինը քովը կը պահէ. Եւստիսի զըջման մը կրնայ Ս. Պատրիարք հայրը մէկէն ի մէկ հաւատք ընծայելով պատիժն իր լոյս թողուլ, չենք յաւատարմութիւնն որ զործին մէջ կանխակալ զիտմամբ ծանր օրինադանութիւն մը, Եւտարանի և քրիստոնէս ընկերութեան դէմ յանդուգն թշնամանք մը կայ լոյ զըջմամբ չկրնար քաւուել, պէտք է որ պատիժը գործադրուի, և բանադրանքն ալ մնայ մինչև որ Սրբեան Գահորը թէ՛ հոգեւորապէս ապաշխարելով և թէ՛ քաղաքական օրինաց անօրինակ արդար պատիժը կրնայ որ հատուցու մը տալով կարենայ գործած ծանր յանցանքին հետեւանքէն ազատիլ.

Եսկէ գտաւ ուրիշ կէտ մ'ալ կայ ուշադրութեան արժանի, զոր չենք ուզեր գտնել ընդ, քանզի տկարագոյն և հարստահարեալ կողմին կը վերաբերի. Եւստիսի մարտը որ ուրիշ տարիէ ի վեր իր օրինաւոր կինը յետին խեղճութեան ու թշուառութեան մէջ կը ձգէ՝ առանց բնաւ երեսը նայելու, այն մարտը որ ինքը հարուստ ըլլալով անգթութեամբ տկար ետևի մ'առաքինութիւնն իսկ վտանգի մէջ կը դնէ (թէ և առաքինութիւնը յաղթող ըլլայ) և զայն իր քեռայրին օգնութեամբն ապրելու կարօտ կընէ, ինչ խղճի տէր մէկը կրնայ ըլլալ, և ընկերութեան ու կրօնից դէմ ապստամբ մեծ թշնամանք մը գործելէ ետև՝ ինչպէս իրաւունք և երես կրնայ ունենալ կեղծակարծ զըջմամբ մ'առաջ պատժայ և ապաշխարութեան ներս մտնանալու. Ուրեմն թող Փոռնիք օրջակ կուզէ իր գիւղացի պանծալնէ և ճակատը դափնին լրով պահէ այսպիսի համբաւաւոր ու գործ մը կատարելուն համար. հասարակաց կարծիքը կը հասկընայ գործին հոգին, և իր ալ առած գովութեանց շարժառթիւն ու արժէքը կրնայ դատել. Իսկ այն գթարդ կինը, որ այսպիսի զրկանք կրած է անգութ և անհաւատարմ ամուսնէ մը, կրնայ վտառահան անոր այս ակամայ զըջման, և դարձեալ անմիջապէս անոր հետ միանալ. այս ալ ինքզինքն միւս կողմն է. Իսկ Պատմանքն Պարագային գալով, անկիւս և իր ազդիւր բնաւ երբէք չեն կրնար իրաւունք ունենալ՝ ոչ հաստուցում պահանջելու, ոչ ալ ամուսնական թղթակ մ'ատանալու. Սրբեանն, քանի որ իրենք կամովին և ամեն բան

լաւ գիտնալով օրինադանութեան կը շորդ եղած են. ուստի անոնք ալ իրենց գաղիւր շահախնդրութեան հետեւանքը հարկաւ պիտի կրեն.

Եւստիսի կը պահանջէ անօրինաւորութիւնը, այս է ազգին ողջամիտ մասին կարծիքը, այս է նաև Ս. Պատրիարքին բուն լեզու ընթացքը.

Երկրպետն հոգաւ 6 թուով զըբւած նամակ մը լուր կուտայ թէ Եւտարանի Ս. Գահոր Ս. Պատրիարքը երկու անգամ Բարձր. փոխարքային ներկայացրել և սիրալիր պատուով ընդունուելով՝ երկրորդ անգամին ժամու մը չափ առանձին խօսակցել է Եւտարանի բարձրութեան հետ.

Հապէշաստանէն կամ մանաւանդ Գեր. Սահակ եպիսկոպոսէն ցարդ լուր մը չըլլալուն պատճառաւ Ս. Գահոր Պատրիարքը քանի մը շարժառթիւն յատուկ մարդ մը Հապէշաստան զըբկեղէ դատահիմա ալ կը խորհի երկր երկրորդ նամակ մը զըբլ թուրքոր թաղաւորին.

1867 հոկտ. 9-ին մինչև 13 ի նպատակ Հիւանդանոցի արուած նուէրներու ցուցակը.

Գեր. Երկրորդ արքեպիսկոպոս	660
Մեծ. Թորոս պէյ Գիւսակ	250
Գանձայի Լյուկենի զիւղէն հանձնակալ գումար	1015
Երկրորդ մէջ " "	963
Մեծ. Բեթրակ աղա Բարսաւանեան	330
Մեծ. Գրիգոր աղա Երեսնեան	330
Մեծ. Երզնկ և ընկերութիւն	330
Մանկասարանի գերագոստան	500
Խոսազուգի Սահրիլ արհեստաւորք	500
Սերորէ աղա Կանի Սահակեան	550
Տ. Խ. անուն ազգային մը	220
Տօքթոր Սօգեան	500
	6148

Վաղը՝ կիրակի՝ Տիգրանակերտի առաջնորդ Գեր. Գահոր Ս. արքեպիսկոպոսը Ս. Պատրիարք պիտի մատուցանէ Ս. Փրկչի եկեղեցոյն մէջ.

Ի ԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մայրաքաղաքին նարնախի անդղական գետնային Պ. Լյուիթ այսօր օգոստոսաւոր Սուրբ Գրիգորի ներկայանայ հանդիսաւոր կերպիւ, և իր գետնային վիտայալիր պիտի մատուցանէ. Տեսող ալ ըստ պաշտօնական սովորութեան Բ. Գուռն երթալով տեղութեան բարձրաստիճան նախարարաց այցելութիւն պիտի ընէ գետնային նախարար անդամաց հետ.

Մայրաքաղաքի գաղղական գետնային Պ. Պոստէ երէկ իրիկուն Գորպէն շոգեւորով մայրաքաղաքս հասաւ Սարսիլայէն.

Մայրաքաղաքի աւստրիական գետնային Պ. Բորթէ Օսթէն, որ ժամանակէ մ'ի վեր Եւրոպա կը գտնուէր, առաջինը երեքշաբթի օրը Վաւնային դալքը շոգեւորով մայրաքաղաքս կատարուի.

Բեղրադիւրիէն եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ հելլենացոյ թաղաւորին ամուսնութեան պատճիւր երեքշաբթի իրիկուն մեծ հանդիսակատարութիւն իրենց մայրաքաղաքին մէջ.

Վ. Պոստէն Երէկ ընդունելով երկաթուղոյն արտօնատէրերը յիշեալ քաղաքի երկրաչափներ զիւրեղին երկաթուղոյն անցնելը ծանրուն վայր եղած քրնունութիւնները լրացնելու համար. Եւստիսի ընտելութեանց մեծապէս պիտի օգնեն քան տարի առաջ Պ. Լյուիթ շինած Բուսէլի ծրագիրներն և աշխարհաբանական ապրանքները որոց համար այն

ատեն 20,000 լիրա ծախք գացած է.

Եւստիսի Սիւհիկ անուն տաճկերէն թերթ մ'ալ հրատարակիլ սկսաւ մայրաքաղաքին մէջ Պ. Լ. Նէվազիլընի անօրինութեամբ.

Պիւլիէն Լյուիթերնոսիմուտ անուն գաղղական լրագրին մէջ հետեւեալ կը կարդանք.

Պատրիարքը զիւրեղեւորական պատրաստութիւնները թնորանօթաց նկատմամբ մեծ մասամբ լրացած են, այսինքն՝ զանազան զօրաբանակաց գործածութեան համար սահմանուած նոր թընդանօթները ձուլարաններէն իրենց տեղերը զիւրուած են.

Պատրիարքական գործոց պաշտօնայ Երէկ մարտախոսին փութաւնութիւնը կը շարունակէ, և այս միջոցին հեծեղազօրաց բարեկարգութեան մեծ հոգ կը արդուի.

Իսկ հրացանի նկատմամբ արդէն բազմութիւն նորաձե հրացաններ ունինք թէ՛ հիներէ փոխուած և թէ՛ նոր շինուած. Կստուղէն թէ բազմապայթիկ հրացաններուն թիւն ահի մինչև երկու ամիս 600,000 պիտի հասնի.

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԻՆԵՐՆԱԿՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՇ Խ Ա Ր Հ Ա Ւ Ա Ր

Կ Ա Մ

ԱՐԻ ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵՂՈՒԻ

Թրիկեաց Հ. Արսէն Վ. Այառնեան

Ի Միւիթ. ուստէն

Ի ՎԻԷՆԱ

Եւստիսի հայ զրաւաճառաց քով կը գտնուի. Գին 15 զըբուշ.

Եւստիսի հարաւ լեզուին օր քան զօր ծագիլէն ու իրբե գրական լեզու օր ըստօրեական մատենագրութեան միջոց ըլլալիս ետև՝ հարի ել որ անոր կողմնութեան օրէնքներն ալ խախտուելով ազգային մանկաւոյն աւանդուելին իրբե ազգային դատարարութեան ամենակարեւոր մէկ մարդ. Եւստիսի ալ լրջնէ վերոյիշեալ գործին արժանապատիւ հեղինակը հայերէն աշխարհաբան լեզուի վրայ յօրինած կրկին քերականութիւններով, որոց մէկն ասիաց տարիի մը չափ առաջ հրատարակած է ի պետու ուսուցչաց և բանասիրաց, երկրորդն ալ՝ որ առաջնոյն համառօտն է՝ նոր կը հրատարակէ ի պետու ազգային մանկանց, որը ասով իրենց մայրենի լեզուին կանոնացը ընտելանալով, աշխարհաբան ուղիղ և անսխալ գրելու վարժուելէ գաւ մեծ դիւրութիւն կ'ստանան նաև զարաւ լեզուն հասկընալու և սովորելու, որուն հետ սերտ կապակցութիւն ունի աշխարհաբանը.

Եւթ. հեղինակն այս կարեւոր նպատակն աչքին առջև ունենալով՝ իր այս աշխատանքով թեան վերջը յատուկ յաւելուածով մը զբարաւ լեզուի համառօտ սկզբունքներն ալ աւանդած է, որ աշխարհաբան քերականութեան կանոնները սովորելէ ետև մեծ դիւրութեամբ առնուի, և այսպէս տղայ մը թէ զբաւոր աշխարհաբանին և թէ զբարաւն ծանօթութիւն ստանալով՝ ոչ միայն աշխարհաբան անայթաղ և ուղիղ գրելու կարող ըլլայ, այլ և զբարաւ լեզուին մէջ յառաջագիտելու կը քաջակրկն առանց անոր գթուարութիւններէն վախճալու.

Եւստիսի նկատմամբ կրնանք ըսել թէ Եւթ. Եւթ. Եւթ. վարդապետն ընտիր գաստարք մը կընծայէ ազգային երկու սեռի վարժարանաց և հետեւապէս օգտակար ծառայութիւն մը կընէ ազգային դատարարութեան.

Թ Ա Ն Գ Ա Ր Ա Ն

Կ Ի Լ Ի Կ Ի Ո Յ

ՀԱՏՈՐ Ա.

ԱՌՈՂՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՀՈԳԵԿԱՆ ՏԵՏՐ 1

Թարգմանեաց ի գերմաներէնէ Տօքթոր Մանուէլ Բարուակ Էֆէնտի Իւթիւճեան

Հրահանգիլ և օգտակար խորաներով ցուեն տեարակ մ'ալ որոմեն տաւրն և հինգ օրն անգամ մը պիտի կրէն.

Եւստիսի հայ զրաւաճառաց քով կը գտնուի. Գին 60 փարա.

Օ Ր Ե Յ Ո Յ Յ

1868

ԹՈՒԱԿԱՆԻ ՓՐԿՁԻՆ

ՀԱՆԴԵՐ ԳՈՒՏԱԿՈՒԹԵԱՄՔ ՕՐՈՑ

Տղաքրեալ յերուսաղէմ ի վանս սրբոց Գահրեանց

Մտքուր և վայելուչ կերպիւ տրուած օրացոյց մը, որուն վերջը դրուած է Ս. Գահրեանց վանքը գտնուող լոյս միայնակ, եպիսկոպոսաց, վարդապետաց, արհաւիրաց, դպրաց, քրճաղեցից, թոշակաւոր գործակալաց և այլն ցուցակը.

Մայրաքաղաքին ամեն զրաւաճառաց քով կը գտնուի. Գին 50 փարա.

Ա Ր Ա Մ Ե Ա Ն

Օ Ր Ա Յ Ո Յ Յ

Ը Ն Դ Ա Ր Ձ Ա Կ

1868 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

Յարուժ պարունակին (բաց ի բուն յՕրացոյցէ) Ժամանակացոյց երեւելի դիպաց. — Ծնունդը եւ Տօնը ամենայն թաղաւորաց. — Աղիւսակ Պիւլիսագորեան. — Հանելուկ. — Առաքինութիւնը եւ խրատը Յռանքիլի. — Ազգային տեսչութիւն եւ վիճակագիր Վարժարանաց. — Բաղդատութիւն այլեւայլ դըրամաց. — Բաղդաքական Ժամանակագրութիւն. — Յուցակը երեւելի Պաշտօնատարաց, Դեպքանաց եւ Հայ Պաշտօնատարաց. — Թէլեկրաֆը եւ Թղթատարութիւնը Եւրոպոյ եւ Թուրքոյ. — Երթեւեկը Եոզենաւաց եւ Եոզեկաւաց. — Յուցակը Հայ Բժշկաց, Վաճառականաց, Գրատանց եւ Լրագրաց. — Գինը այլեւայլ Ոսկեգրամաց.

Կը ծախուի ի Կրասակ Փարիզոս Երիթ-Փարսի-խուս Թիւ 15. եւ Կրասիւսաւաց քով Գին 100 փարա

ԾՆՆՈՒՑՄԱՒՆԵՐ

Մեծ. Տօքթոր Գ. Թաղաւորեան հայազգի ճարտար քիմիկը իր խնդրէ մեզիք ծանուցանել թէ իր բնակութիւնը Բերայի Մ. Յօսան (Բիւրեղեան եկեղեցոյն ետևի փողոցէն փոխադրած է ի Չէշմէ Ազքըր, Գեր. Հասունեանի շինած աղճկանց վարժարանին դիմացը թիւ 17 տունը, ուր այսուհետև ալ գարձեալ ամեն ուրախ օրերը ժամ 6-էն մինչև 11 ներկայացող ազգասէր և անդունքը ձրաւորէն պիտի նայի.

Գուսնայի Վշանձի ըսուած թաղը շիտակ ճանրուն վրայ թիւ 14 տունը ծախու է. ունի չորս սենեակ, երկու ջրհոր, ջրշեղջ (սարիճ), քարուկիլ միջերանց (մահազէն) և ընդարձակ պարտէզ մը, ընդ ամենը չորս հարկը կանգուն տեղ.

Ուղղորդ Շիւճէ-Չէշմէի կից սափրիչ Պ. Մենքերիմին երթալով կրնայ տունը աչքէ անցունել և պէտք եղած տեղեկութիւններն անկէ ստանալ.

